נניבת דעת: מנהג המקום - Kosher Advertising

Chullin (Mishnah 93b)

שולח אדם ירך לעובד כוכבים שגיד הנשה בתוכה — One may send an idolater a thigh with the *gid* hanasheh inside it — eci שמקומו ניכר — because its place is discernible.

Chullin (Gemara 94a)

The Mishnah implies that one may not send a cut-up thigh to the idolater if the *gid hanasheh* is still in it. The Gemara's third explanation is as follows:

דאמר שמואל — Because he is deceiving [the non-Jew]. דאמר שמואל — For Shmuel said: אסור לגנוב דעת הבריות — It is forbidden to deceive people, ואפילו דעתו של — even idolaters. By sending a butchered thigh, the idolater assumes that the Jew is displaying exceptional friendship in that he took the trouble to remove the *gid hanasheh* and present him with a gift fit for the Jew himself. However, since the Jew had in fact not removed the *gid hanasheh*, he will be gaining the gratitude of the idolater under false pretences.

Bava Metzia (60b)

קּנוּ רַבְּנֶּעְ — The Rabbis taught in a Baraisa: אָין מְשַׁרְבְּטִין אֶת הַבְּהֵמֶה — You may not make the animal's hair stand like a stick, giving it a deceptively stout appearance; וְאֵין נוֹפְחִיץ — and you may not inflate the intestines of an animal, making them look larger than they really are; וְאֵין שׁוֹרִין אֶת הַבְּשִׁר בַּמִיִם — and you may not soak meat in water, for this makes lean meat look fat.

The Gemara analyzes the Baraisa's first ruling:

עַאי אֵין מְשַּׁרְבְּטִין — What does "you may not make the animal's hair stand like a stick" mean? How is this done? הָכָא תַּרְגְמוּ מַיָּא דְּחִיזְרֵא — Here, in Babylonia, they explained that this is done by giving the animal broth of bran to drink. זְעִירִי אָמֵר רֵב כַּהָנָא מִזְקַפְתָּא — Zeiri said in the name of Rav Kahana that this is done by brushing the animal's hair.

Bava Metzia (60b)

בּאֱמֶת אָמְרוּ — In truth, they said: בְּיֵין הִתִּירוּ לְעָרֵב קָשֶׁה בְּרַךְ — In the case of wine, they permitted a seller to mix strong wine into mild wine, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַשְׁבִּיחוּ — because [the strong wine] improves [the mild wine].

אָמֵר רֵב נַחְמָן — **Rav Nachman said:** ובֵין הַגִּיתוֹת שָׁטוּ — **But they taught** this only concerning the season **when the wine is in the presses.** At other times, it is detrimental to blend a mild wine with a stronger one, and sellers may not do so.

יְהָאִידְנָא דְּקָא מְעֶרְבֵי שֶׁלֹא בֵּין הַגְּתּוֹת — **And today that [sellers]** regularly **blend** wines even **not during the wine production season,** why do they do so? According to Rav Nachman, this should be forbidden. — ? —

אָמַר רַב פָּפָּא — Rav Pappa said: דְּיָדְעֵי וְקָא מָחְלֵי — It is permitted since [buyers] are aware of this practice and excuse it.

גניבת דעת

שלחן ערוך (רכח, ו) - אסור לרמות בני אדם במקח וממכר או לגנוב דעתם, כגון אם יש מום במקחו צריך להודיעו ללוקח אף אם הוא עכו"ם לא ימכור לו בשר נבילה בחזקת שחוטה.

סמ"ע (רכח, ז) - אם יש מום במקחו כו'. פירוש, אף על פי שאין בו אונאת ממון, מכל מקום הוה ליה להודיע, והוא דומה לגניבת דעת דאסור אף על פי שאין בו חסרון ממון.

נתיב יושר (לא, סק"א) - כמו דפים מקומטים בתוך הספר גם כן אסור אם לא מודיע.

משפטי התורה (סימן יג) - יש להוסיף שמדובר במום שיכול להשפיע על שיקול דעתו של הקונה אם לקנות את החפץ או לא לקנותו. לעומת זאת, מום קטן שאין הדרך להקפיד עליו, פטור המוכר מלגלותו.

מנהג העולם

שלחן ערוך (רכח, ט) - אין מפרכסין לא אדם ולא בהמה ולא כלים... ואין שורין הבשר במים כדי שיראה לבן ושמן.

סמ"ע (רכח, טז) - והיינו דוקא במקום שאין המנהג כן, אבל אם המנהג של הקצבים לשרותו כדי שיראה לבן מותר, דאין מאנה בו דהרי הכל יודעין דדרך הקצבים לשרותו.

שלחן ערוך הרב (דיני אונאה ב, יט) - ואם מנהג כל הקצבים לעשות כן והכל יודעים ממנהגם יש מי שמתיר לפי שאין כאן אונאה כיון שהכל יודעים ממנהגם (ושומר נפשו ירחק מזה כי אף על פי כן יש לחוש שיסבור הקונה שהוא שמן באמת שהרי יש הרבה שמנים בעולם, ובשביל כך עושים כן כל הקצבים.)

פתחי חושן (טו, סק"מ) - ונראה להסביר דבריו שאין מנהג מועיל אלא כשעל ידי כך משוה כל המין, אבל בנידן דנן כיון שבאמת יש הרבה שמנים, אין הלוקח סומך על המנהג, וסובר שזה שמן מטבעו, ולכן אין המנהג מועיל.

דברי מלכיאל (ח"ג סימן נד) - גם מסברא נלע"ד שיהא אסור לעשות זה דהא עיקר האיסור שיש בזה גניבת דעת שעל ידי זה אין ניכר כחשות הבשר ופחיתות ערכו, ומה לנו במה שידוע שדרכם כן... ולא דמי להא דמערבין מים בין הגיתות, שזה ידוע דהוי יין מזוג במים.

משפטי התורה (סימן כ) - כל קונה יודע מראש שהמוכר ינסה לשכנע אותו בכל הדרכים האפשריות לקנות רק אצלו ורק את המוצרים שהוא מוכר, ולא ישבח בפניו את הסחורה שנמכרת בחנות אחרת כדי לגרום שלא יקנו אצלו... ודומה הדבר לדברי הסמ"ע שם.

דוגמאות אחרות של גניבת דעת

נתיב יושר (לא, יא) - המוכר אסור לו לתת כמות קטנה של סחורה באריזה גדולה יותר מהרגילות לכמות הסחורה שנותן באריזה אם הקונה יטעה שיש סחורה כפי גודל האריזה.

משפטי התורה (סימן ב) - מותר לבעל חנות לשכנע קונים לקנות מוצר מסויים ולפרט בפניהם בהרחבה את מעלותיו למרות שידוע לו שבחנויות אחרות נמכר מוצר טוב יותר במחיר זהה. אולם אסור לו במקרה זה לומר לקונים דברים שאינם נכונים, כגון שזהו המוצר הטוב ביותר הקיים בשוק.

נתיב יושר (לא, סק"ז) - הנה מצוי מאד שחניות כותבים על מוצר או סחורה מסוימת דזה נמכר במבצע, ויש להסתפק אם על ידי כתב גם כן עובר על גניבת דעת, וכן אם זה גם כן בכלל שקר.

There should be a difference between repacking a used item and one that was opened in shipping.

Taking off the stubs from posters should be like telling people you got offers.